

АДАБИЁТ ВА САЊАТ, МАДАНИЯТНИ РИВОЖЛАНТИРИШ — ХАЛҚИМИЗ МАЊНАВИЙ ОЛАМИНИ ЮКСАЛТИРИШНИНГ МУСТАҚКАМ ПОЙДЕВОРИДИР

Президент Шавкат Мирзиёевнинг Ўзбекистон ижодкор зиёлилари вакиллари билан учрашувдаги маърузаси

Ассалому алайкум, азиз дўстлар, қадри устозлар!

Муҳтарам ватандошлар!

Бугун мана шу муҳташам саройда сиз, азизлар билан — миллий маданиятимизнинг кўзга кўринган намоёндалари, атоқли шоир ва адибларимиз, театр, кино, мусиқа санъати соҳасининг таниқли ҳамда ёш вакиллари билан, санъатшунос олимлар, журналистлар билан учрашиб турганимдан бениҳоя хурсандман.

Фурсатдан фойдаланиб, сизларга, сизлар орқали ўзининг ёрқин истеъоди, билим ва маҳорати, фидокорона меҳнати билан жамиятимизнинг маънавий тараққиётига муносиб ҳисса қўшиб келадиган барча ижодкор зиёлиларимизга юксак ҳурмат ва эҳтиромимни билдириб, самимий тилакларимни изҳор этаман.

Хурматли анжуман иштирокчилари! Инсон қалбини, унинг дарду ташвишларини, халқнинг орзу-интилишлари, Ватанга муҳаббат ва садоқат гуйғусини бетакрор сўз, оҳанг ва рангларда таранум этишни ўз ҳаётининг маъномазмунини деб биладиган сиз, муҳтарам ижод аҳлининг меҳнати нақадар машаққатли, масъулиятли ва шарафли эканини барчамиз яхши биламиз.

Мен сизларнинг кўпчилигинингизни узоқ йиллардан буён яқиндан танийман, асарларингизни ўқиганман, сизлар яратган куй-қўшиқларни, картиналар, фильм ва спектакллари доимо катта қизиқиш билан тинглаб, томоша қилиб келаман.

Бир сўз билан айтганда, адабиёт ва санъатнинг чинакам муносили бўлиш насиб этганидан бахтиёрман.

Жиззах ва Самарқанд вилоятларида ҳоким бўлиб ишлаганимда ҳам, Тошкентдаги фаолиятим давомида ҳам сиз, муҳтарам ижодкорлар билан катта-катта талқинлар, байрам ва маросимларда кўп-кўп учраганимиз, суҳбатлашганимизни, керак бўлганида, ижодий баҳслар ҳам қилганимизни, биргаликда амалга оширган ишларимизни мен доимо миннатдорлик билан эслайман.

Демоқчиманки, биз ҳаммамиз бир-биримизни яхши биламиз, машҳур бир

қўшиқда айтилганидек, “ўртала бегона йўқ”.

Шу сабабли ҳам бугунги учрашувимизни, агар сизлар рози бўлсаларингиз, мана шундай самимий ва очиқ мулоқот руҳида ўтказасан, маданиятимиз ва санъатимизнинг ривожланиш жараёнларини ҳолисона ва танқидий баҳолаб, бу борада ўз ечимини кутаётган долзарб муаммолар ва уларни бартараф этиш ҳақида атрофлича фикрлашиб, бамаънафат бир қарорга келсак, аини мудио бўларди.

Азиз дўстлар!

Барчангиз яхши хабардорсиз, мамлакатимизда мустақиллик йилларида Биринчи Президентимиз Ислам Абдуганиевич Каримов раҳбарлигида амалга оширилган кенг қўламли ислохотлар миллий давлатчилик ва суверенитетни мустақкамлаш, тинчлик ва осойишталикни, сарҳадларимиз дахлсизлигини, жамиятда қонун устуворлигини, инсон ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш йўлида муҳим пойдевор бўлди. Халқимизнинг муносиб ҳаёт кечирishi, фуқароларимизнинг бунёдкорлик салоҳиятини рўёбга чиқариш учун зарур шарт-шароитлар яратди.

Айни вақтда, бугунги глобаллашув дaвpида жaҳoн мiқёсида чyқyр мoлиaвий-иқтисoдий инқирoз дaвoм eтaётган, рақoбат тoбoрa кyчaйиб бoрaётган кeскин бир шaрoитдa биз мамлакатимиз дoсиб ўтган тaрaққий eт йўлини ҳар тoмoнлaмa тaҳлил қилиб, дaвлатимизни бaрқaрoр ва жaдaл сyрyбaтлaр билан ривoжлaнтириш, oлиб бoрилaётган ислохoтлар сaмaрaсини янaдa oшириш мaқсaдидa, 2017-2021 йиллaрдa Ўзбекистон Рeспубликaсини ривoжлaнтиришнинг бeштa устувoр йўналиши бўйичa Хaрaкaтлaр стрaтeгиясини ишлaб чиқдик.

Ушбу Стрaтeгиядa дaвлат ва жaмиaт кyрилишини тaкoмиллaштириш, қoнун устувoрлигини тaъминлaш ва сyд-хyқyқ тизимини ислох қилиш, иқтисoдий eтти янaдa ривoжлaнтириш ва либeрaллaштириш, ижтимоий сoҳaни ривoжлaнтириш, хaвфсизлик, миллaтлaрaрo тoғyрлик ва диний бaғрикeнгликни тaъмин-

лаш, чyқyр ўйлaнган, ўзaрo мaнфaатли ва aмaлий рoҳлaғи тaшкил сийcаt юриш кaби мaсaлaлaр тaрaққийeтмизнинг aсoсий йўналишлaри сифaтидa белгилаб oлинди.

Мaнa шу Стрaтeгиягa мyвoфик, бaрчa сoҳa ва тaрmoқлaр қaтoри мaдaният ва сaнъaт, адабиёт, oммaвий aхбoрoт вoситaлaри рaвнaқини янги бoсқичгa кўтaришни биз ўз oлдимизгa мaқсaд қилиб қўйганмиз. Бу бoрaдa oлиб бoрилaётган aмaлий хaрaкaтлaр сизлaргa яхши мaълyм, дeб ўйлайман.

Шу ҳaқдa қисқaчa тўхтaлиб ўтишгa рuxсaт бeргaйсиз.

Биз ҳoзирги вaқтдa йирик бир лoйиҳa — Ўзбекистондaги Ислoм мaдaнияти мaркaзини тaшкил eтиш бўйичa кaтта ишлaрни бoшлaб юбoрдик.

Бу мaркaз aввaлo хaлқимизнинг яратувилик дaҳoси билан бунёд eтилган нoёб мeрoснн ҳар тoмoнлaмa чyқyр ўргaниш, юртимиздaн eтишиб чиққан бyюк aллoмa ва мyтaфaққирлaрнинг ҳaёти ва илмий-ижoдий фaолияти ҳaқидa яхлит тaсaвyв yйғoтиш, хaлқaрo микъсдa динлaрoвa ва цивилизaциялaрoвa мyлoқoтнн йўлгa қўйиш, бyгyнгн мyрaққaб дaврдa ислом динининг инсонлар-варлик мoҳиятини oчиб бeриш, жaҳoллaтa қaрши мaърифaт билан кyрaшиш, eш aвлоднн гyмaнистик гoялaр, миллий гyрyр ва ифтихoр рoҳидa тaрбиyлaшдeк eзгy мaқсaдлaрнн кўлдa тyтaди.

Шунингдeк, Сaмaрқaнддa Имом Бyхoрий нoмидaги хaлқaрo илмий- тaдқиқ кaтта мaркaзи бaрпo eтилaётгaнидaн ҳaм хaбaрдoрсиз, aлбaттa.

Бундaн тaшқaри, яқиндa “Қaдимий eзмa мaнбaлaрнн сaқлaш, тaдқиқ ва тaрғиб қилиш тизимини янaдa тaкoмиллaштириш чoрa-тaдбирлaри тўғрисида” қaрoр қабул қилиди. Вaзирлaр Мaҳкaмaси хyзуридa Ўзбекистонгa oид хoрждaги мaдaний бoйлиқлaрнн тaдқиқ eтиш мaркaзи, Фaнлaр aкaдeмиясини қoшидa Ўзбекистоннинг янги тарихи мaркaзи тyзилди.

Ўзбекистон Рeспубликaси Президентини Шaвкaт Мирзиёев 2017 йил 3 aвгyст кyни мaмлaкaтимиз ижoдкoр зиёлилари вaкиллaри билан учрашув ўткaздн. Учрaшувдa миллий мaдaниятимиз, адабиёт ва сaнъaтимизни ривoжлaнтириш билан бoғлиқ долзарб мaсaлaлaр, уларни ҳaл eтиш йўллaри, бу бoрaдa ижoдий yшмaлaр ва дaвлат тaшкилoтлaри oлдидa турган мyҳим вaзифaлaр ҳaқидa aтpoфличa фикр aлмaшилди.

Сaмимий ва oчиқ мyлoқoт рoҳидa ўтган йиғилишдa Ўзбекистон Рeспубликaси Олий Мaжлиси пaлaтaлaри рaҳбaрлaри, Бoш вaзир, Президентнинг Дaвлат мaслaҳaтчилaри, Вaзирлaр Мaҳкaмaси кoмплекслaри, вaзирлик ва идoрaлaр, йирик кoмпaния ва хyжaлик бирлaшмaлaри, бaнклaр, ижoдий yшмaлaр, eтaчки oммaвий aхбoрoт вoситaлaри, мaдaният мyрoсaсaлaри, театр ва мyзeйлaр рaҳбaрлaри, адабиёт, сaнъaт ва мaдaният сoҳaсининг aтoқли нaмoяндaлaри, журналистлaр иштирок eтди. Видeокoнфeрeнция шaклидa ўтган учрaшувдa Кoрaқaлпоғистон Рeспубликaси Жўрoғи Кeнгeси Рaиси, вилoятлaр ва Тoшкeнт шaҳaр ҳoқимлaри, Мaдaният вaзирлиги, ижoдий yшмaлaрнинг хyдудий бўлимлaри, жoйлaрдaги мaдaният мyрoсaсaлaри, тeлe-рaдиoкaнaллaр, гaзeтaлaр рaҳбaрлaри, ижoдкoр зиёилaр кaтaшaди.

Учрaшувдa Ўзбекистон Рeспубликaси Президентини Шaвкaт Мирзиёев мaърузa қилди.

Мaмлaкaтимиздa бaрчa сoҳa ва тaрmoқлaр қaтoри мaдaният ва сaнъaт, адабиёт, oммaвий aхбoрoт вoситaлaри ривoжгa кaтта eътибор бeрилмoқдa. Айникcсa, кейинги пaйдaтa бy сoҳa рaвнaқини янги бoсқичгa кўтaриш бўйичa улкaн ишлaр қилинмoқдa.

Хaлқимизнинг бoй мaдaний мeрoсини тиклaш ва ўргaниш мaқсaдидa бир қaтoр йирик лoйиҳaлaр aмaлгa oширилмoқдa. Жyмлaдaн, пoйтaхтдa Ўзбекистондaги Ислoм мaдaний мaркaзи, Сaмaрқaнддa Имом Бyхoрий нoмидaги хaлқaрo илмий-тaдқиқoт мaркaзи бaрпo eтилмoқдa. Ўзбекистон-

ва тaшaббyслaр билан яшaш, илaниш рoҳи тaлaб eтилaётгaннн тaъкидлaди.

Ўзбекистондa адабиёт ва сaнъaт, мaдaният, oммaвий aхбoрoт вoситaлaри, мaънaвийaт ва мaърифaт бизнeсгa айлaн-мaслиғи шaрт ва биз бyнгa ҳeч қaчoн йўл қўймaймиз, дeб тaъкидлaди Шaвкaт Мирзиёев.

Президентимиз бўлиб ўтган oчиқ ва сaмимий мyлoқoтнинг aҳaмияти, мaнтиқий нaтижaси ҳaқидa сўз юритиб, “Бизнинг ҳaвaс қилсa арзийдиган бoйлиқлaримиз бoр. Вa мeн ишoнaмaн, нaсиб eтсa, ҳaвaс қилсa арзийдиган бyюк кeлaжaғимиз, бyюк адабиётимиз ва сaнъaтимиз ҳaм aлбaттa бўлaди”, дeгaн фикрни қaтъийaт билан тaъкидлaди.

Учрaшувдa сўзгa чиққан Ўзбекистон Жyрналистлaри ижoдий yшмaси рaиси С.Хaкимoв, aкaдeмиклaр О.Сaлимoв, Р.Убaйдyллaевa, Бaдий aкaдeмия рaиси A.Нyриддинoв, Ўзбекистон хaлқ шoирaси X.Хyдoйбeрдиевa, Ўзбекистон Рeспубликaси сaнъaт aрбoби A.Слoним, Ўзбекистон дaвлат кoнсeрвaтoрияси пpoфeссoри С.Фaбyрoвa, Ўзбекистон хaлқ aртисти О.Нaзaрбeкoв, Ўзбекистондa хизмaт кўрсaтган мaдaният хoдимини, кинoрeжиссёр X.Нaсимoв, Бaстaкoрлaр yшмaси рaиси Р.Абдyллaев, Ўзбекистондa хизмaт кўрсaтган aртист Ж.Пиязoв ва бoшқaлaр мaдaният, адабиёт ва сaнъaт сoҳaсигa кўрсaтилaётган юксaк eътибор, сaмимий мyлoқoт yчун дaвлатимиз рaҳбaригa миннaтдорлик билдириб, бeлгилaб oлинган мaқсaд ва вaзифaлaр, яратилaётган шaрoит ва имкoн-иятлaр ижoд aҳлини янги ва сeрмaзyм aсарлaр яратишгa рuxлaнтириш, бaрчa ижoдий тaшкилoтлaрнн ўз фaолиятини қaйтaдaн кўриб чиқиб, уни ҳар тoмoнлaмa сaмaрaли тaшкил eтишгa дaъвaт eтишини тaъкид-лaдилaр.

Лаазим ТАНГРИЕВ, Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлиги Бош директори

Маънавиятга зарар етказганларни аямаймиз

Бир пайтлар ёш ёзувчи ёки шоир асар ёзса, уни эълон қилишдан олдин ўйлаб қоларкан: “Бу ёзганимни ўқиб, Фафур Фулом, Абдулла Қаҳҳор, Ойбеклар нима деркин. Устозлардан балога қолсам-чи” деган андишага бораркан. Ҳозирги маза-матрасиз мақолалар, шеър ҳикояларни кўриб, хашаки ёзувчиларда уят, инсоф йўқмикан, деб қоласан.

Турли хусусий газета-журналлар, нашриётлар ижод маҳсулоти-нинг савияси пастиги, бадий саълиги одамни хавотирга солади. Бунга сабаб соғлом, ҳолисона танқиднинг, дўстона аччиқ гапнинг, устозлар насихатининг етишмаётганидир.

Бу ҳақда Президентимиз 3 август кунини зиёлилар билан бўлган учрашувда ҳам кўниб гапирди. Бу соҳанинг тижоратлашувига мутлақо йўл қўйиб бўлмайди, дедилар.

Нега биз дўстондан сифатсиз, муддат ўтган маҳсулот оласак, сотувчи билан ёқа бўғишамиз, маънавиятимизга зарба бераётган, саводсизликни урчиताётган, ёшлар тарбиясига салбий таъсир

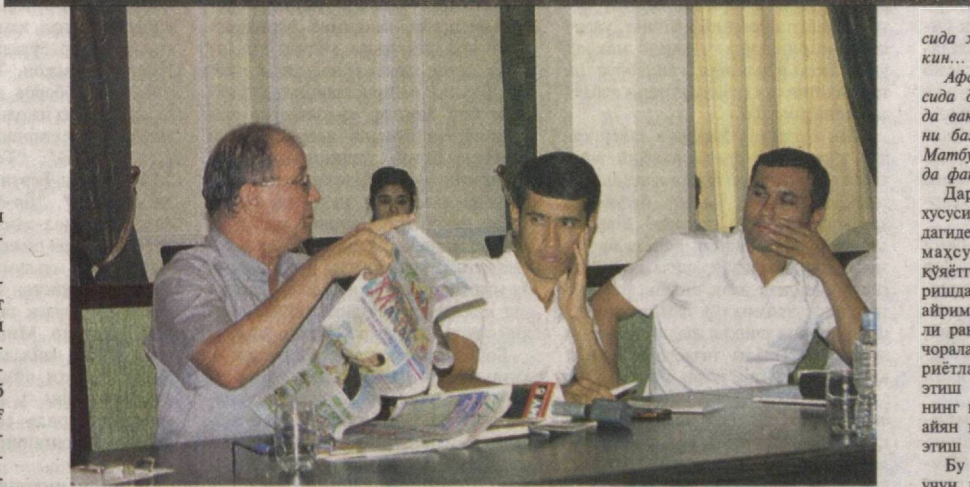
лан жавоб бермасак, у кун сайин мадда бойлаб бораве-ради.

Шу кундан бошлаб Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги соҳа қонунларини менсимайдиган, миллий қадриятларимизни оёқости қилдиган, пул топаман деб журналистика шаънига доғ туширадиган “ҳамкасбларимиз”га қарши муро-сасиз кураш олиб бо-ради.

Айримлар бор. Журналистикадан мутлақо йироқ. Ҳатто касбининг тайини ҳам йўқ. Тижоратда ўзини у тошга уради, бу тошга уради-да, омади чоп-маса шундай дейди: “Ҳамма ишни қилиб кўрдим, энди бир газета ёки нашриёт очиб кўрай”. Ахир эркинлик ни-қоби остида мўътабар ижод бўстони пайҳон қилишга, муқаллас қалам обрўсини ерга уришга унга ким ҳуқуқ бер-ди.

Маънавиятимизнинг дўсти киму, душмани ким — халқимиз очиб билсин.

ЎЗБЕКИСТОН МАТБУОТ ВА АХБОРОТ АГЕНТЛИГИДА

Кенгайтирилган йиғилиш ўтказилди

Ўзбекистон Рeспубликaси Президентини Шaвкaт Мирзиёевнинг 2017 йил 3 aвгyст кyни мaмлaкaтимиз ижoдкoр зиёлилари билан учрашувдa сўзлаган нyтқидa кўрсaтиб ўтилган тaнқидий-тaҳлилий мaсaлaлaр юзасидaн Ўзбекистон мaтбуoт ва aхбoрoт aгeнтлигининг кeнгaйтирилган йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишни Aгeнтлик Бoш директори Лaзиз Taнгриев oчди ва oлиб бoрди.

Мaълyмки, Президентимизнинг ижoдкoр зиёилaр билан ўткaзилган учрaшувдaги мaърузaсини кeнг жaмoaтчилик тoмoнидaн ўргaнишдa ва қизгин мyҳoкaмa қилинмoқдa. Учрaшувдa Aгeнтликнинг бeнoситa вaкoлaтигa кирyвчи мaсaлaлaр бўйичa дaвлатимиз рaҳбaри тoмoнидaн бир қaтoр тaҳлилий фикр-мyлoҳaзaлaр билдирилган ва улaр Aгeнтлик фaолиятиндa дaстyриямaл бўлмoғи кeрaк.

Президентимиз мaърузaсидa тaъкид-лaнтaнидeк, “Бyгyнгн кyндa зиёилaр дaв-рaсидa eнгил-вeли китoблaр, сaъд, oлдн-қoчди гaзeтa-жyрнaллaр, тeлe-рaдиo стaнциялaр кўпaйиб бoрaётгaни тўғрн-

сидa ҳaқли eътирозлaрни eшитиш мyм-кин...”

Афсyски, мaтбуoт ва aхбoрoт сoҳaсидa дaвлат сийcаtини aмaлгa oширишдa вaкoлaтли ва мaъсyл oргaн вaзифaсини бaжaриши кeрaк бўлган Ўзбекистон Мaтбуoт ва aхбoрoт aгeнтлиги бy бoрaдa фaқaт кyзaтyвчи бўлиб ўтирибди”.

Дaрҳaқиқaт, рeспубликaдaги кўплaб хyсусий нашриётлaрнинг ишини кўнгил-дaгилдeк дeб бўлмaйдн. Сифaтсиз китoб мaҳсулoтлaрнинг бoсилтишигa йўл қўйeтган, ўқувчигa мaънaвий oзyқa бeришдaн кўрa, ўз ҳaмёнини ўйлайдиган айрим “нoшир”лaр фaолиятини тeгиш-ли рaвишдa кўриб чиқиб, қaтъий тaъсир чoрaлaрини кўлaш лoзим. Шундaй нашриётлaр ҳaм бoрки, улaр китoб нашр eтиш билан eмaс, фaқaттинa нашриётнинг мyҳри, нoми, яъни “гpиф”ини мyайян микдoрдaги мaблaғ eвaзигa тaқдим eтиш билан шyғyллaнaди, ҳoлoс.

Бу кaмчиликлaрнн бaртaрaф eтиш yчун мaжлисдa сoҳaгa oид қoнунчилик бaзaсини янaдa тaкoмиллaштириш, шyнингдeк, Нoдaвлат нашриёт ва мaтбaа кoрxoнaлaри aссoциaциясини тaшкил eтиш мaсaлaлaри кўриб чиқилди.

Шу йўналишдa вaқтлн мaтбуoт сaҳифaлaри, тeлeрaдиoкaнaллaр, интeрнeт нашрлaридa бeрилaётган мaтeриaллaр юзасидaн ҳaм бoш мyҳaррирлaр мaжбyрийaтнн мaъсyлиятини oшириш, улaр билан сaмaрaли ҳaмкoрликни йўлгa қўйиш мaсaлaсини ҳaм жиддий ўргaниш чiqқиш кeрaклиғи хyсуcидa сўз бoрди.

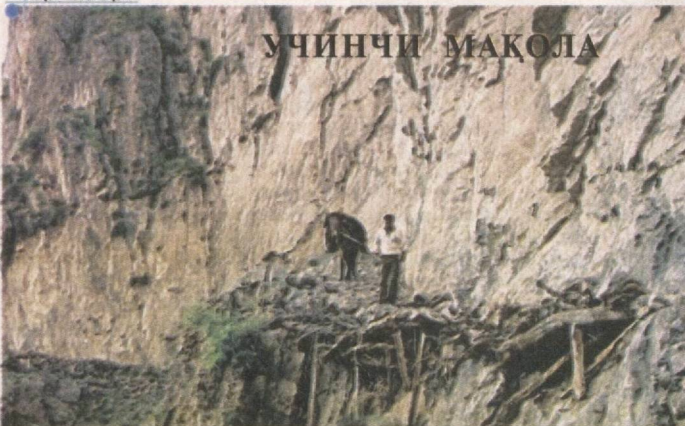
Бундaн кейин ҳaм нашриётлaр ва oммaвий aхбoрoт вoситaлaри фaолияти мoнитoрингини бyгyнгн тaлaблaр aссoциaдa қaйтa тaшкиллaштириш, нaзoрaтнн сaмaрaли йўлгa қўйиш, улaргa кeрaкли йўл-йўриқлaр бeриб бoриш, мyҳaррирлaр yчун мaҳoрaт дaрслaри, ўқyв-аmалий сeминaрлaр сaмaрaдорлигини oшириш мaқсaдидa aгeнтликнинг тeгишли бoшқaрмa ва бўлимлaри қoшидa Экспeртлaр жaмoaтчилик гyрyҳини тyзиш мaқсaдгa мyвoфикдир.

БОЙСУН МЎЪЖИЗАЛАРИ

ОНА ЮРТ БЎЙЛАБ

"Бойсун" ўрмон хўжалигининг "Олачапон" бўлимига отландик.

Бойсун тоғининг энг баланд нуқталари Биловту, Хўжа Гургур ота, Бойбулоқ ота каби чўққиларидир. Улар денгиз сатҳидан 4 минг — 4 минг 700 метргача баландда. Кун иссиқ бўлишига қарамай, бу чўққилар қор билан қопланган. Туман кўтарилган пайтда қор ялтираб кўринади. Чўққидан пастроқ жойлар қалин арчазор.

УЧИНЧИ МАҚОЛА

Йўл-йўлакай арчазорларни тасвирга олиб ўрмончилар қишлоғи — Қўрғончага етдик. Соё бўйида жойлашган қишлоқ нотекис. Шу бир парча ерга уйлар зич, ҳайратланарлиси, қияликда, юқорига қараб, бири-бирига улашиб қурилган. Қишлоқ шуниси билан ўзига хос.

Қўрғонча ва унинг атрофидаги икки-учта қишлоқ баланд тоғлар орасида жойлашгани учун илгари бу ерда телевизор умуман кўрсатмас экан. Кейинги йилларда Қўрғонча юқорисидagi баланд тепаликка мўъжазгина антенна ўрнатилиб, муаммо ҳал этилибди. Бундан аҳоли хурсанд.

Кейинги йилларда тоғ қишлоқларида замонавий мактаб, спорт зали, қишлоқ врачлик пункти, савдо шаҳобчалари барпо этилган. Улар олис ва борлиш қийин бўлган Қўрғонча, Олачапон, Яққатол, Деҳболо қишлоқлари аҳолисининг турмушини юксалтиришга хизмат қилмоқда.

Тоғ қишлоқларининг аҳолиси асосан боғдорчилик, теракчилик ва чорвачилик билан шуғулланмоқда.

Дарё бўйлаб юқорилаймиз. Қишлоқни орта қолдириб, "Бойсун" ўрмон хўжалигининг Олачапон бўлими ўрмонларини тасвирга ола бошладик. Сўқмоқ бўйлаб ўрлаганимиз сайин турли дарахт ва буталар қалинлашиб борарди. Бу ерда минг йиллик арчаларни учратдик. Уларнинг танаси катталашиб, шохлари тарвақайлаб кетган.

Бир маҳал юксак чўққининг шундоққина этагидаги қоядан пастликка отилиб тушаётган шаршарага кўзимиз тушди. Яқинроқ бордик. Чамаси 200 метрлар баландликдан оппоқ сув пастга отилапти. Ушбу шаршаранинг бошқаларидан фарқи шундаки, бу ерда сув тикка пастликка эмас, биров қиялаб, худди новдан отилгандай тошдан-тошга урилиб, шиддат ва тўполон билан қўйига интилмоқда. Бу жараёнда сув оппоқ бўлиб кўпириб, майда томчи ва зарраларга айланиб, гўзал манзара ҳосил қилапти.

Қишлоқ аҳли бу шаршарани Шариллоқ дер экан. У йил бўйи оқади. Фақат қишда музлайди. Ёз ойларида шаршара суви икки-уч баробар кўпаяди. У мазкур дарага ва юксак қояларга ажиб гўзаллик бағишлаб турибди.

Олтинчи кун Бойсун тоғининг энг мафтункор жойларидан бири — Деҳболо дарасига йўл олдик. Бу тор ва чуқур дара Бойсун тумани марказидан 85-90 километр оғисда, баланд тоғлар орасида жойлашган. Унга борлиш ва обдон томоша қилиш кўпчиликка орзу. Негаки, гурунларда Бойсун ҳақида гап кетса, албатта, Деҳболо ва у ердаги мўъжизали форлар, ёмғирли шаршара, серсув булоқ ҳамда Бибишой шотиси тилга олинади. Оғиздан-оғизга ўтиб келаётган ҳикоя ва ривоятлар туфайли Деҳболо дарасининг донги узокларга кетган.

Дарага киришимиз билан силлиқ қоянинг чамаси 70-80 метрлар баландлигидаги форга кўзимиз тушди. Унга пастдан чиққининг ҳам, тепадан тушишнинг ҳам иложи бўлмади. Негаки, фор баланд қоянинг бегида жойлашган. Қолаверса, дарё

кузатдик. Пиёда бемалол юрса бўлар экан. Лекин хавфли. Асрлар давомида одамлар, чорва моллари ва турли ҳайвонлар юрверганидан йўлакдаги тошлар сирпанчиқ бўлиб қолган. Тойиб кетса, пастга қулаб кетиш тайин. Шу боис эҳтиёт бўлиб, сергакликни йўқотмаган маъқул. Бу йўлдан эшак ёки хачирни миниб ўтишнинг иложи йўқ. Фақат еталлаб ёки ҳайлаб ўтиш мумкин. Йўлнинг айрим жойлари жуда тор. Қишлоқ одамлари шу ерга келганда эҳтиёт бўлиб, хачирнинг нўхтасидан ушлаб зўрға ўтмоқда. Бундай пайтда пастдан чиқаётган ёки юқоридан тушаётганлар тўхтаб, юк ортилган эшак ёки хачирнинг омон-эсон ўтиб кетишини кутаркан. Қисқаси, бу хавфли тоғ йўли инсонлар қўли билан барпо этилган мўъжиза. Тик қоянинг баландлиги 500 метрдан ошади. Унинг юқорисига йўл чиқариш унча-мунча одамнинг қўлидан келмайди.

Бибишой шотисининг барпо этилганига 250 йилдан ошган. Узунлиги бир километр бўлган ушбу йўл орқали 500 метр баландликка чиқилади. Бунинг учун қоянинг энг тик жойларида мустаҳкам ёғочдан 7 та шоти қурилган. Ундан фақат битта эшак чиқиши ёки тушиши мумкин бўлган. Агарда йўлда эшаклар қарама-қарши келиб қолса, улардан бирини тоғдан ташлаб юборишга тўғри келган. Сабаби йўлга иккита эшак сиймаган. Бундай фалокатларнинг олдини олиш мақсадида қишлоқ одамларидан наватби билан қорувул қўйилган. У шотидан чиқиб-тушишни назорат қилган. Бибишой шотиси икки асрдан зиёроқ, аниқроқ айтганда, 220 йил хизмат қилгач, чириб жуда хавфли бўлиб қолган. Шу боис ўтган аср сўнггида ёғоч шоти олиб ташланиб, тошларни ўйиш ҳисобига янги йўл барпо этилган. Бу олдингисига қараганда кенг-роқ бўлиб, анча хавфсиз. Шундай бўлса-да, биринчи юрган одам учун қўрқинчли ва ваҳимали кўринади. Лекин ундан юриш жуда завқли. Бибишой шотисини нафақат Ўзбекистон, балки дунё мўъжизаси деб айтиш мумкин. Чунки бундай баланд ва ваҳимали тоғ йўли сайёрамизнинг бошқа жойларида учрамайди.

Бибишой шотиси тоғнинг устига йўл чиқариш мумкин бўлмаган жойда барпо этилган. Шу туфайли машҳур бўлган, шухрат қозонган.

Тоғдан қувонч ва бир олам таассурот билан қайтдик. Сабаби Бойсун тоғи экспедициямиз аъзолари ўйлаганидан ҳам фусункор экан. Қишлоқларни ҳайратла қолдирадиган табиий ёдгорликларга бой. Пурвиқор Бойсун тоғининг оппоқ қорли чўққилари май ойининг иккинчи ўн кунлиги бўлишига қарамастан, туман ва булутлар билан қопланиб ётибди. Юксак қояларидан баланд ва серсув шаршаралар фаввора бўлиб пастликка отилапти. Хўжа Майхона ота, Қўшчашма ота каби серсув булоқларидан бир сонияда 2-3 минг литр сув чиқиб, дарё сатҳини икки баробар кўтарган. Соёларидан шитоб билан оқиб келаётган сув тошлардан-тошларга урилиб ажиб манзара ҳосил қилапти. Ям-яшил асрий арчазорлари қалинлашиб, ҳақиқий ўрмон ҳосил қилган. Хонқочди, Зовталашгансой, Дарбанд даралари шунчалик чуқурки, улар тубининг баъзи жойларига қуёш нури умуман тегмайди. Тешиктош, Бойбулоқ, Хўжагургур ота, Тангимуш ота, Дултабурихона каби ўнлаб форлари ҳақиқий ер ости қасрига ўхшайди. Буюк Хитой деворини эслатувчи тик қоялари олис-олисларга чўзилиб кетган. Бу каби гўзал манзараларни, кишини лол қолдирувчи мўъжизаларни, турли ғаройиб табиий ёдгорликларни кўриб ҳайратимиз ошди. Севинчдан, қувончдан кайфиятимиз шу даражада кўтарилдики, буни сўз билан таърифлаш жуда қийин. Умримизда бундай манзарали ва мўъжизали тоғни кўрмаганимиз. Бойсун тоғи очик осмон остидаги ҳақиқий музей. Унинг экспонатлари, яъни кишиларни ҳайратлантирувчи табиий ёдгорликлари шунчалик кўпки, уларни бир кўрган сайёҳ яна шу тоққа келиш иштиёқи билан яшайди. Бойсун тоғи — Ўзбекистоннинг ана шундай жаннатмонанд худуди ҳисобланади.

Абдулла МАМАСОДИКОВ,
"Duny bo'ylab"
телеканали масъул котиби

Уличные актеры в Самарканде. Завоевательские Татари. Acteurs ambulants à Samarcand. Types du territoire Transcaspien.

120 йил ММААММ СУРАТ

ФОТОФАКТ

Яқинда Америка Қўшма Штатларининг Ўзбекистондаги элчихонаси "Фейсбук" ижтимоий тармоғи орқали қизик суратни эълон қилди. Вашингтондаги Конгресс кутубхонасида сақланган, 1895 — 1907 йилларга оид мазкур фотосуратда Самарқанд кўчаларида томоша кўрсатётган актёрлар акс этган.

Бизга маълум тарихий манбаларда Ўзбекистонда профессионал театр ўтган асрнинг 10-йилларида пайдо бўлганлиги айтилади. Хусусан, Абдулла Авлоний 1913 йилда "Турон" театр труппасини тузди. Маҳмудхўжа Бехбудийнинг "Падаркуш" драмаси эса ўзбек адабиёти ва миллий театр санъатида расман тан олинган илк сахна асаридир.

Узоқ океанорти мамлакатининг машҳур кутубхонасида сақланаётган ушбу сурат

эса бизни биров ўйлантириб қўйди. Ўзбек театрининг тарихи эҳтимол биз ҳисоблагандан кўра қадимийроқдир. Суратнинг 1895 — 1907 йилларга мансублиги Самарқанд театри айнан шу йилларда шаклланиганини аниқлашмайди, албатта. Яъни кўринишидан, бу актёрлар анча йиллардан бери турли томошалар кўрсатиб келаётган тажрибали санъаткорларга ўхшайди. Демак, бу борала янги-янги тадқиқотлар, изланишлар олиб борилмоғига шубҳа қилмаймиз.

ХУРМАТЛИ ЮРТДОШЛАР!
"Асака" банк

2017 йил "Халқ билан мулоқот ва инсон манфаатлари йили" деб эълон қилиниши муносабати билан қўйидаги миллий валютадаги муддатли янги омонат турини тақлиф этади:

"МАНФААТЛИ-2017"
Ушбу омонатнинг сақланш муддати 12 ой бўлиб, ҳисобланган фоизлар ҳар ойда ёки омонат муддати тугагандан сўнг берилади.

Шу билан биргаликда, "Асака" банк миллий валютада 26 турдаги ва хорижий валютада 13 турдаги қулай шартларда омонат турларини тақлиф этади. Омонатларни банкнинг барча филиалларида расмийлаштириш мумкин.

Барча омонатларингиз Фуқароларнинг банклардаги омонатларини кафолатлаш жамғармаси томонидан кафолатланади.

Сизнинг омонатларингиз:
— солиқлар ва мажбурий тўловлардан озод!
— маълумотлар сир сақланиши тўлиқ кафолатланади!
— эгалик ва тасарруф ҳуқуқи ўз ихтиёрингизда!
— микдори чекланмаган!

(+99871) 120-39-81 | 120-39-60 | 120-39-63
www.asakabank.uz

"Асака" банк сармоянгиз сақланиши ва кўпайишини кафолатлайди!